

**Türkçe (TYT-2023) ve Türk Dili ve Edebiyatı (AYT-2023)
Sorularının Değerlendirilmesi**

Edebiyat
(ادبیات)

2023
Yüksek
Öğretim
Kurumları
Sınavı (YKS)

Ekrem YEKREK
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
20.07.2022

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

GİRİŞ

Bu araştırma, inceleme ve derleme çalışması; ortaöğretim öğrencilerinin üniversiteye geçişte belirleyici rol oynayan Yükseköğretim Kurumları Sınavı'nda (YKS -2023) , Türkçe (TYT -2023) ve Türk dili ve edebiyatı (AYT-2023) derslerine yönelik sorulan soruları, ünitelere göre dağılımına, kazanımlara uyumluluğuna ve kapsam geçerliliğine göre incelenmek amacıyla yapılmıştır.

YKS-2023, öğretim programlarındaki kazanımlara göre öğrencilerin seviyelerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle sınavda sorulan sorular haftalık ders çizelgesinde yer alan ve yönetmelikte belirtilen derslerden, o yılın öğretim programı ve kazanımlar esas alınarak hazırlanmıştır. **YÖK, Yükseköğretim Kurumları Sınavı'na (YKS) girecek tüm üniversite adaylarının yaşanan depremler nedeniyle 12'nci sınıf ikinci dönem müfredatından muaf tutulacağını açıkladı.**

9,10,11 ve 12.Sınıf müfredatı (TDE- 2018) Türkçe (TYT-2023) ve Türk dili ve edebiyatı (AYT-2023) sorularının öğretim programlarına göre kapsam geçerliliğinin sağlanabilmesi için Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı sorularının öğretim programlarındaki ünitelerin oranlarına uygun şekilde dağılması gerekmektedir. Öğretim programları hazırlanırken ünitelere ayrılan oranlar hem öğretmenlerin hazırladıkları yıllık planlarda hem de ders kitabı yazım ve incelemesinde önemli bir rol oynamaktadır. Öğretmenler günlük ve yıllık planlarında öğretim programlarında ünitelere ayrılan ders saatlerine göre dağılım yapmakta ve ders işlenişinde buna dikkat etmektedir. Bu nedenle YKS' de sorulan soruların da öğretim programını esas alarak hazırlanması ilkesine göre ünitelerin oranlarıyla uyum göstermesi beklenmektedir. Son altı yıldır olduğu gibi Türkçe (TYT-2023) ve Türk dili ve edebiyatı (AYT -2023) sorularında bu uyum sağlanmamıştır. **Bunun en büyük sebebi soru hazırlayan komisyonun tercihleri olarak gösterilebilir. Bu durum öğrenci gözünde müfredatın büyük bir kısmını atıl hale getirmektedir. Daha da kötüsü yıl boyunca bu konuları özenle anlatan / sunan öğretmen artık metot değişikliğine gitmeye başlamıştır. Özellikle dil bilgisi konuları büyük bir değer kaybetmiştir. Unutulmamalıdır ki dilini unutan / kaybeden bir millet kimliğini de kaybetmiştir. Deprem felaketi sınav kapsam geçerliliğini bu sene etkilemiştir.**

Kahramanmaraş ilimizin Pazarcık ilçesinde meydana gelen ve birçok ilimizde hissedilen 7,4 büyüklüğündeki deprem nedeniyle hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralananlara acil şifalar dilerim.

“ Türkçe (TYT-2021/2022 / 2023) testindeki dil bilgisi sorularının 12 sorudan 7 soruya indirilmesi ve Türk dili ve edebiyatı (AYT 2018 /AYT-2019 /AYT -2020 / AYT -2021 /AYT-2022 / AYT -2023) testindeki soru sayısının 56 sorudan 24 soruya indirilmesi, bazı kazanım ve konulardan soru sorulmaması **kapsam geçerliliğinin önünde bir duvar gibi durmuştur. Kapsam geçerliliğinin ihlal edilmesi öğrencide de "Bu konular ne işime yarayacak, ÖSYM bunları sormuyor ki!" algısı oluşmasına ve konu ayırt etmesine sebebiyet vermektedir.** Bu durumun çözümü olarak çok geniş tutulan Türk dili ve edebiyatı müfredatının güncellenmesi, tür merkezli yıllık ve günlük planların hazırlanması, yeni nesil öğretim yöntemlerinin kullanılması, metin analizlerinin ön plana çıkarılması, ders kitaplarında yer alan ölçme ve değerlendirme sorularının YKS' ye uygun hale getirilerek kalitesinin artırılması, sözlük kullanımının artırılması, okuma becerilerine verilen önemin sözlü iletişim becerileri ve yazma becerileri alanlarına da yönlendirilmesi gerekmektedir. Soru tarzları kaliteli bir şekilde sürekli değişiklik göstermektedir. Bu durum da soruların çözüm sürelerini etkilemektedir.

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı- (2023)

Öğrencilerin en büyük sıkıntısı verilen sürede soruları yetiştirememek olmuştur. Sınav sürelerinin tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.” **Geçmiş yıllarda belirttiğim bu durum az da olsa düzeltilmiştir. TYT'nin 135 dakika olan sınav süresi, 30 dakika artırılarak 165 dakika olarak bu sene de uygulanmıştır.** 228 sınav merkezinde süreci başarılı bir şekilde yürüten ve sınavın sorunsuz bir şekilde tamamlanmasında büyük emek verenlere, sınavda görev alan akademisyenlere, öğretmenlere ve sınav organizasyonuna destek veren tüm kamu personeline emekleri için teşekkür ederim. Önümüzdeki yıllarda sınava girecek tüm öğrencilerimize de başarılar dilerim.

TÜRKÇE TYT / 2023 SORULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

TÜRKÇE TESTİ KONULARA GÖRE SORU DAĞILIMI														
Konular	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sözcükte Anlam	3	3	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	3
Cümlede Anlam	7	6	7	7	6	6	7	7	7	3	3	3	3	4
Paragraf	20	20	23	20	23	26	22	22	22	21	26	26	26	25
Ses Bilgisi	–	1	1	1	1	1	1	3	3	1	–	1	–	1
Dil Bilgisi	5	5	6	5	5	2	3	1	1	7	3	2	3	2
Anlatım B.	1	1	–	1	–	–	2	1	1	–	–	–	–	1
Yazım Kuralları	2	2	–	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Noktalama İşaretleri	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
TOPLAM	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40

2023-TYT/ TÜRKÇE SORU DAĞILIMI					
Konular	Soru Sırası	Soru Sayısı	Sınıf	Ünite ve Numarası	Kazanım ve Sayısı
Sözcükte Anlam	1,2,3.	3	12.Sınıf	1,2 ve 3.Üniteler	A.1. 1. / A.2. 1./ A.3. 1. A.4. 1.
Cümlede Anlam	4,5,6,7	4	10.Sınıf	5,6,7,8,9.Üniteler	A. 2.10/ A.4.7/ B.6 / C.1.13
Paragraf	15-40.	26	12.Sınıf	4,5,6,7.Üniteler	A.2.3/A.2.5/A.2.8/A.2.9/A.2.10/
Yazım Kuralları	11,12.	2	9,10,11,12 Sınıf	Tüm Üniteler	A.1.12/2.16 / A.3.14 /A.4.15
Noktalama İşaretleri	13,14.	2	9,10,11,12 Sınıf	Tüm Üniteler	A.1.12/2.16 / A.3.14 /A.4.15
Sözcük Türleri ve Tamlamalar	8.	1	9,10.Sınıf	Tüm Üniteler	A.1.12/2.16 / A.3.14 /A.4.15
Cümlenin Öğeleri	8.	1	11.Sınıf	2,3,4,5.Üniteler	A.1.12/2.16 / A.3.14 /A.4.15
Ses Bilgisi	10.	1	5.Sınıf	6.Tema /Ünite	T.5.4.11
Fiilimsi	9.	1	10.Sınıf	2.Ünite	A.1.12/2.16
Cümle Türleri	-	-	-	-	-
Fiillerde Çatı	-	-	-	-	-
Anlatım Bozukluğu	-	-	-	-	-

Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı dersleri, A: Okuma, B: Yazma, C: Sözlü İletişim (A.1: Şiir kazanımı, A.2: Roman kazanımı, A.3: Tiyatro kazanımı, A.4: Öğretici Metinler kazanımı, B: Yazma kazanımları, C.1: Konuşma kazanımları, C.2: Dinleme kazanımları, Türkçe dersi, T.5.4.11 (T: Türkçe dersi, 5: Sınıfı, 4: Beceri Alanı, 11: Kazanım)

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

Güncellenen Türk dili ve edebiyatı öğretim programında “Ses bilgisi, şekil bilgisi, dilin işlevleri” konuları yer almamaktadır. Önceki öğretim programlarında yer alan bu konular 5,6, 7 ve 8. sınıf Türkçe derslerinde yer almaktadır. Ya bu konular yeni müfredata eklenmelidir ya da bu konulardan YKS’ de soru sorulmamalıdır. Şahsi görüşüm bu konuların müfredatta yeniden yer almasıdır. Müfredatta (Öğretim programında) yer almayan bir konunun oluşturulacak olan yıllık plan ve günlük planlarda da yer alması beklenemez. Ses ve şekil bilgisi 9.sınıf ders kitaplarında ve 9.sınıf eba testlerinde yer almıştır. Dilin işlevleriyle ilgili sorular 11.sınıf ders kitaplarında ve 11.sınıf eba testlerinde yer almıştır.**Bu sene müfredatta yer almayan ses bilgisinden soru sorulmuştur.**

2023-TYT/ TÜRKÇE testinde 33 Anlama dayalı (Sözcükte anlam -3, Cümlede anlam 4, Paragraf -26) ve 7 dil bilgisi (Yazım Kuralları -2, Noktalama İşaretleri -2, Ses bilgisi -1 , Fiilimsi -1 ,Sözcük Türleri ,Tamlamalar ve Cümlelerin Öğeleri -1) sorusu sorulmuştur. Anlatım bozukluğu, cümle türleri, fiilde çatı konularından bu sene de soru gelmedi. Ayrıca anlatım bozukluğu dilimizin temelini oluşturan bir konu olmasına rağmen son yıllarda unutulmaya yüz tutmuştur, hatta unutulmuştur.

Kelime hazinesi zengin olmayan öğrenciler Türkçe testinde son yıllarda olduğu gibi yine çok zorlandılar.**Çeldiricilerin de çok güçlü olması sınavın kalitesini ve seçiciliğini artırmıştır. Bu sene ‘Ana Fikir’ başlığında direkt olarak tek soru sorulmuş, yardımcı düşünceye ağırlık verilmiştir.**

Geçmiş yıllardaki paragraf soruları daha çok edebi metin kökenliken son dört senedir daha çok bilimsel ve felsefi metin kökenli özellik göstermiştir. **Geçen seneki sorularda edebi metinlere dönüş yapılmış olsa da bu sene metinler ağırlıklı olarak psikoloji, felsefe ve sanat konulu olunca öğrenciyi zorlayacak bir durum meydana getirmiştir.** Soruların çıkarıma dayalı olması, öğrencilerin birbirine yakın seçenekleri eylememesine neden olmuştur. Her zamanki gibi güçlü çeldiriciler yer almıştır. Son yıllarda “ulaşılabilir, beklenir, değinilmemiştir, söylenemez, söylenebilir.”Soru köklerinin kullanılması okuma, okuduğunu anlama ve yorumlama yeteneğini ve becerisini ön plana çıkarmıştır. Sınavdaki anlam soruları yoğunluk bakımından okuma alışkanlığı olmayan öğrenciler için zorlayıcı olmuştur. **Çok kitap okumaktan ziyade nitelikli ve sınava yönelik okuma çalışması yapmak önemlidir.**

“OKUMAK ŞART”

Paragraf sorularının uzunluğu ve kısalığı iyi ayarlanmış. Ne çok uzun ne çok kısa paragraf sorusu sorulmamıştır. “Ulaşılabilir, ulaşılamaz, değinilmiştir, değinilmemiştir, söylenemez, söylenemez” soru kökleri eşit bir şekilde dağıtılmıştır. Metinler genel olarak sade, anlaşılır düzeyde ifade bulmuştur. **Üç farklı metin üzerinden altı tane bağlı soru sorulmuştur.** Soru dağılımına baktığımızda sınavın geçen seneki sınavla örtüştüğü görülmektedir.

Olumlu köklü paragraf sorularının fazla olması; metnin tamamına hâkim, yorumlama gücü iyi, analiz ve sentez yapabilen öğrenci istenmesinden kaynaklanmaktadır. Bunun yanında cevap seçeneklerinde güçlü çeldiricilerin olması, Türkçe açısından sınavın seçiciliğini ortaya koymuştur. Yıl içinde yapılacak çalışmalara anlam konuları üzerinde ağırlık vermek başarıyı artıracaktır.

Sonuç olarak anlam bilgisi sorularının geçen yıllarda olduğu gibi yine belirleyici öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır. **Sınav süresini eritmeye yönelik 11 soru olumsuz kökle sorulmuş.**

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

Yazım ve noktalama işaretlerinden ikişer tane soru sorulmuş ve geçen senenin aksine düşündürücü sorular yerine klasik soru yapısı kullanılmıştır. Fiilimsi, cümlenin ögeleri, sözcük türleri soruları da temel düzeye hitap eder nitelikte yöneltilmiştir. Dil bilgisi soruları konuyu bilen öğrencileri zorlamayacak şekildedir. Dil bilgisinde geçen yıldan farklı olarak “öge” konusu doğrudan değil; “tamlama, edat ve fiilimsi” ile ilişkilendirilerek sorulmuştur.

Dil bilgisi sorularında dikkat unsuru ön plana çıkarılmıştır. Dil bilgisi alanına ait sorular, Ortaöğretim Programı kazanımlarıyla örtüşmekle birlikte dil bilgisi konularının tamamını kapsamamaktadır. Dil bilgisi sorularından sadece bir tanesi birden **çok kazanımı ölçmeye yöneliktir. Dil bilgisi soru sayısının düşürülmesi sınavın kapsam geçerliliğini yitirmesine sebep olmuştur.**

Dil ve anlatım dersinin edebiyat dersinin içerisinde eritilerek verilmesine rağmen müfredatta çok fazla yer tutan dil bilgisinden çok az soru sorulması dersin önemini ve değerini düşürmektedir.

Dil bilgisi soruları net sorulardı. Fakat ayırt edici zorlukta değildi. Soru sayısı yine çok azdı. Yazım kurallarında **saf bilgi ve dikkat ön plana çıkarılmıştır...** Noktalama işaretleri her zamanki gibi sorulmuştur.

TYT / 2023 Türkçe anlam sorularında ÖSYM piyasadaki birçok yayınevinin sorularından çok daha kaliteli sorular sormaya bu sınavda da devam etti. Bu noktada öğrencilerin sorduğu “En iyi kaynak hangisi?” sorusunun cevabı yine “çıkış sorular” oldu.

Şu ana kadar yapılan analizlerde Türkçe sorularının sınavda sonucu belirleyici olduğu anlaşılmıştır. Sınav; hızlı ve doğru okuyabilen, doğru anlayabilen, doğru çıkarımlarda bulunabilen ve analitik bakış açısı güçlü olan öğrencilerin başarılı olabileceği bir sınavdı. Öğrencilerin kelime hazinesinin yoğun olarak sorgulandığı sınavda, anlam bilgisi sorularının içeriklerinin edebiyat alanı dışına da yöneldiği ve öğrencilerin öğretici metinlerle okuma anlama yeterliliklerinin yanı sıra entelektüel seviyelerinin de ölçüldüğü görülmüştür. Sınavdaki 40 sorunun çözülme süresi soruların çeldiricilerin güçlü olması nedeniyle Türkçe yeterliliği yüksek bir öğrenci için bile 40 dakikanın üzerine çıkmıştır. Sonuç olarak gerek dil bilgisi gerek anlam soruları açısından nitelikli ve orta seviyeli bir sınav olmuştur.

ÖSYM'nin daha önce farklı sınavlarda uyguladığı bir paragrafta iki sorunun yer aldığı sorular bu sene de karşımıza çıktı. Anlamsal sorular; muhakeme, okuduğunu anlama, yorumlayabilme ve akıl yürütme becerilerini ölçen sorulardı. Dil bilgisi sorularını incelediğimizde ise soruların kazanımlara uygun olduğu görüldü.

“2019 TYT Türkçe testinde 4399 sözcük, 2020 TYT Türkçe testinde 4428 sözcük ve 2021 TYT Türkçe testinde 4751 sözcük kullanılmıştır. Yani daha çok sözcük daha az zaman anlayışından bu sene vazgeçilmiştir.2022 TYT Türkçe testinde 3781 sözcük kullanılmıştır.A harfi 3656 ,E harfi 2899 ,N harfi 2606, J harfi ise 8 defa kullanılmıştır.Ayrıca sınav süresi 30 dakika artırılmıştır.”

2023 TYT Türkçe testinde 4890 sözcük,2817 benzersiz kelime , 398 cümle kullanılmıştır.Geçen seneye oranla 1109 sözcük daha fazla kullanılmıştır.

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

Geçen seneden verilen fazladan 30 dakika bu sene de uygulanmıştır .Ösym bilinçli olarak bu süreyi eritmek için 11 adet olumsuz köklü soru sormuş ve sözcük sayısını artırmıştır.**Peki ne yapılmalı ?** Cevap olarak okuma ve anlama hızımızı arttırmamız gerekiyor, diyebiliriz.

Dil bilgisi konuları sıkıştırılmış bir şekilde müfredatta yer alıyor. Bir yıl boyunca anlam bilgisinden daha çok dil bilgisi işleniyor. Şu da unutulmamalıdır ki bir dil ,yazım ve noktalama kurallarından ibaret değildir. Dilini bilmeyen milli kimliğini kaybetmeye mahkûmdur.

Sınavda çıkmıyor diye dil bilgisi öğretmeyelim diyenler var. Bir dilin yapısı sınavda çıkacak diye mi öğretilir? Ana dilimiz bu kadar basit mi? O zaman yapılması gereken müfredatın oluşturulduğu şekilde % 70 Türk edebiyatı % 30 dil bilgisine ağırlık vermek gerekiyor. Anlam bilgisi ile dil bilgisinin elmanın iki yarısı olduğu unutulmamalıdır.

TYT Türkçe testinde önceki yıllara göre şekil ve soru formatı açısından pek bir değişikliğe gidilmedi. Fakat hem öğrencilere hem de Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerine açık ve net olarak birkaç şey söyledi. Peki, nedir bunlar?

Öğrencilere;

1. 9.Sınıftan itibaren bilimsel makaleler, araştırmalar, teknolojik gelişmeleri de içine alacak şekilde kitap, dergi, gazete vs okuyacak; sinema, sanat, edebiyat gibi alanlarda kültürel donanımına sahip olacaksın. Sözel, sayısal ayırt etmeden temel kavramları bileceksin.

2. Okuduğun metni anlama, yorumlama ve kelime dağarcığını geliştirerek analiz yapma gücüne sahip olacaksın.

3. Dilimizin temel kurallarının yanında yazım, noktalama kurallarına hâkim olacaksın.

4. Sınava hazırlanırken MEB'in ders kitaplarını ve özellikle bu kitaplardaki metinleri iyi analiz edeceksin.

5. Hazırlık aşamasında piyasada var olan ve kapağında TYT/AYT Türkçe yazar her soru bankasını değil, seni hedefe götürececek, sınav formatına uygun kitapları alıp çözeceksin.

6. Güncel Türkçe Sözlük,sürekli güncelleme yapmaktadır.Yazım kuralları için muhakkak takip edilmelidir.

Öğretmenlere;

1. Öğrenciye anlatım yöntem ve tekniklerini öğretmeli, öğrencinin bilimsel yazı yazma/analiz etme kabiliyeti kazanmasını sağlamalıyız.

2. Özellikle ders kitaplarındaki metinleri anlama, metinden yola çıkarak sorulara, sorulardan yola çıkarak metne ulaşma yollarını/yöntemlerini öğrencilere iyice kavratmalıyız.

3. Son yıllarda dil bilgisine değil anlam bilgisine odaklanılması gerektiği vurgulanmıştır. Amaç PISA'daki soru tiplerine uyum sağlamaktır.

4. Çağımız okumanın, araştırmanın, disiplinlerin iç içe geçtiği bir çağ. Bu yüzden okuma-anlama-yorumlama-mantık yürütme temeline dayalı olması gayet normal. O zaman şuna geliyoruz: Dersimiz Türk dili ve edebiyatı olarak birleştirildiğinde dil bilgisi anlatılmayacak, öğrenciler ortaokuldan biliyor ve liseye öyle geliyor kabul edilecek, dil bilgisi çalışmaları metin üzerinde yapılacak denmişti. Ve sorular bunu bir daha kanıtladı. Yoğun dil bilgisi yerine anlam bilgisine yöneliniz.

5. Sadece edebi türü vermekle yetinilmemeli, metinleri tür endeksli değerlendirme yoluna gidilmeli; istenilen bilgilerin öğrencinin metinden çıkarması sağlanmalı; örneğin şiirden yola çıkılarak “şiir/dönem zihniyet” mantığı ile günlük hayata ait verilere ulaşılmalıdır.

6. MEB'in kitaplarındaki içeriğe hâkim bir şekilde kazanımları, dilin inceliklerini/kurallarını açık ve net bir şekilde fazla derine girmeden öğrenciye öğretmeliyiz.

7. Edebi akımların edebiyatımıza yansımaları/özellikleri üzerinde durulmalı; Batı edebiyatının sanatçı/yazarları, eserleri ile öğrenciye eziyet edilmemelidir.

8. MEB müfredatında yer alan edebi bilgileri, kazanımları; edebi dönemleri, hangi yazarın hangi türde ve hangi dönemde yazılar/eserler yazdığını, dönemsellik özellikleri ile birlikte öğrenciye kazandırmalıyız.

9. Türkçenin / edebiyatın diğer bilimlerle ilişkisi hiçbir zaman unutulmamalı ve sayısal derslerin özünü de Türkçenin oluşturulduğu bilinerek derse gereken önemin verilmesi gerekmektedir.

10. Kendimizi sürekli yenileyerek tarihsel sürece bağlı kalarak ders anlatmak yerine tür merkezli ders anlatmaya önem vermeliyiz.(Müfredata göre)

“Doğrusu ise 9 ve 10.sınıflar tür merkezli 11 ve 12.sınıflar tarihsel süreçli olmalıdır.”

11. Yeni nesil öğretim yöntem ve tekniklerini derslerimizde aktif bir şekilde uygulamalıyız.

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

12.Kesinlikle ve kesinlikle Türk dili ve edebiyatı seçmeli dersleri başına “S” harfi konularak aynı müfredatın verilmesi şeklinde değil de Edebi Metinler,Edebiyat Tarihi,Batı Edebiyatı,Doğu Edebiyatı,Ortak Türk Edebiyatı ,Kompozisyon,Drama,Hitap vb. şeklinde düzenlenmelidir.

NOT: ÖSYM, yine “ okuyan, okuduğunu anlayan, yorumlayabilen” ve “ kelime hazinesi zengin ve kelime dağarcığı kuvvetli” öğrencileri bu sınavla bir adım öne taşımıştır. Dil bilgisi sorularının bu sene seçiciliği yoktur.

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI AYT / 2023 SORULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ****TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI TESTİ KONULARA GÖRE SORU DAĞILIMI**

Konular	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sözcükte Anlam	2	2	1	-	1	1	2	3	1	1	1	1	1	1
Cümlede Anlam	2	3	4	4	4	2	4	5	1	1	1	1	1	1
Paragraf	10	11	12	11	12	15	14	12	2	2	4	4	4	5
Dil Bilgisi	4	3	4	5	4	2	3	3	-	-	-	-	-	-
Anlatım Bozuklukları	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Yazım Kuralları	1	1	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Noktalama İşaretleri	1	1	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Edebi Türler Temel Bilgi (Masal, Tiyatro, ...)	2	3	-	1	-	2	3	1	-	2	-	1	1	1
Edebi Türler (Şiir Bilgisi / Söz Sanatları)	6	5	6	5	4	4	3	5	3	4	4	4	4	4
Edebi Akımlar	1	2	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
İslamiyet Öncesi veya Geçiş Dönemi Türk Edebiyatı	-	1	3	-	1	2	1	1	-	1	2	1	1	-
Halk Edebiyatı	2	1	2	2	1	-	3	3	1	-	1	1	1	2
Divan Edebiyatı	3	4	3	6	5	5	4	4	5	3	4	4	4	4
Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatı	4	5	2	3	2	2	3	1	2	2	1	1	1	1
Servet-i Fünun ve Fecr-i Ati Edebiyatı	4	2	2	3	4	4	2	3	1	1	2	2	1	1
Milli Edebiyat Dönemi Türk Edebiyatı	3	4	1	7	1	1	1	2	2	1	1	-	1	1
Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı	11	8	14	7	15	12	10	11	5	5	1	2	3	2
Anlatmaya Bağlı Metinlerde Anlatım Teknikleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
TOPLAM	56	56	56	56	56	56	56	56	24	24	24	24	24	24

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

2023-AYT/ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI SORU DAĞILIMI					
Konular	Soru Sırası	Soru Sayısı	Sınıf	Ünite ve Numarası	Kazanım ve Sayısı
Sözcükte Anlam	1.	1	12.Sınıf	1,2 ve 3.Üniteler	A.1. 1. / A.2. 1./ A.3. 1. / A.4. 1.
Cümlede Anlam	2.	1	10.Sınıf	5,6,7,8,9.Üniteler	A. 2.10/ A.4.7/ B.6 / C.1.13
Karma Dil Bilgisi (Yapı, Şekil Bilgisi; Sözcük, Cümle Türleri)	-	-	-	-	-
Paragraf	3,4,5,6,23.	5	12.Sınıf	4,5,6,7.Üniteler	A.2.3/A.2.5/A.2.8/A.2.9 /A.2.10
Anlatım Bozuklukları	-	-	-	-	-
Yazım Kuralları	-	-	-	-	-
Noktalama İşaretleri	-	-	-	-	-
Edebi Türler /Mani	11	1	10.Sınıf	3.Ünite	A.1.3 /A.1.5 / A.1.6
Edebi Türler (Şiir Bilgisi / Söz Sanatları)	7,8,9,10.	4	9.Sınıf	3.Ünite	A.1.2 / A.1.3 / A.1.5
İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı/ Geçiş Dönemi Türk Edebiyatı	-	-	-	-	-
Halk Edebiyatı	12,13.	2	10.Sınıf	3.Ünite	A.2.2 /A.2.3
Divan Edebiyatı	14,15,16,17.	4	10.Sınıf	3.Ünite	A.1.3 /A.1.4 /A.1.5 / A.1.6 / A.1.7 A.1.8 / A.1.10 /A.1.11
Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatı	18.	1	10.Sınıf	5.Ünite	A.3.2 /A.3.3 /A.3.4 /A.3.5 /A.3.6 A.2.3 /A.2.6
Servet-i Fünun ve Fecr-i Ati Edebiyatı	19.	1	10.Sınıf	5.Ünite	A.2.3/A.2.5 / A.2.6
Milli Edebiyat Dönemi Türk Edebiyatı	20.	1	10.Sınıf	5.Ünite	A.2.3/A.2.5 / A.2.6
Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı	21,22.	2	12.Sınıf	3.Ünite	A.2.2 /A.2.3
Edebi Akımlar	24.	1	11.Sınıf / 12.Sınıf	1.Üniteler	A.1.11/A.2.12/A.3.10 / A.4.11
TOPLAM	24	24			E.Y

Not: Soruların sınıf dağılımına baktığımızda 10.sınıf müfredatının ön plana çıktığını görüyoruz.

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)**2023 AYT TÜRK EDEBİYATI SORULARININ ANALİZİ**

Konu		Soru Tarzı
1	Sözcükte Anlam	Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
2	Cümlede Anlam	Bu parçada numaralanmış cümlelerde söz edilen oksitosin hormonuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
3	Paragraf	Bu parçadan dışsız doğan fillerle ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabılır?
4	Paragraf	Bu parçada söz edilen kitapla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
5	Paragraf	Bu parçada aşağıdakilerin hangisine değinilmiştir?
6	Paragraf	Bu parçaya göre tüketim alışkanlıklarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
7	Şiir Bilgisi/ Edebi Sanatlar	Bu parçaya göre XV. yüzyıldan itibaren aşağıdaki edebî sanatların hangisinin kullanımında bir artış görüldüğü söylenebilir?
8	Şiir Bilgisi	Verilen özellikler aşağıdaki dörtlüklerin hangisinde bir arada görülmektedir?
9	Şiir Bilgisi	Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
10	Şiir Bilgisi	Bu beyit için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
11	Halk Edebiyatı/ Edebi Tür	Bu dizelerin başına aşağıdakilerden hangisi getirilirse cinaslı mâni oluşur?
12	Halk Edebiyatı	Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisinin bir varsağıdan alınmış olduğu söylenebilir?
13	Halk Edebiyatı / Dini –Tasavvufi Halk Edebiyatı	Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
14	Divan Edebiyatı/ Edebi Tür	Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu parçanın aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?
15	Divan Edebiyatı	Bu araştırmayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
16	Divan Edebiyatı / Eser	Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?
17	Divan Edebiyatı / Şair	Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki şairlerden hangisi getirilmelidir?
18	Tanzimat Dönemi/ Sanatçı	Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?
19	Servet-i Fünun Dönemi -Sanatçı	Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?
20	Milli Edebiyat Dönemi / Eser-Sanatçı	Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisine ait olduğu söylenebilir?
21	Cumhuriyet Dönemi-Şiir / Şair	Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?
22	Cumhuriyet Dönemi- Şair / Yazar	Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?
23	Paragraf / Anlatım Teknikleri	Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
24	Edebî Akımlar	Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
Ekrem YEKREK-Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni		https://ekremyekrek.blogspot.com/

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI AYT / 2023 SORULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğrencilerimizin okuma, anlama ve edebiyat bilgilerinin sorgulandığı AYT 2023 Türk dili ve edebiyatı testinde geçmiş yıllarda olduğu gibi **2 anlam bilgisi, 5 paragraf, 17 edebiyat** sorusu sorulmuştur. Türk dili ve edebiyatı sorularının, son üç yıldır olduğu gibi bu sene de ezber bilgiye dayalı sorular yerine öğrencilerin soruları doğru yanıtlayabilmek için temel edebiyat bilgisine, türlere ait içerik bilgisine, edebiyat dönemlerine ait özellik bilgisine ihtiyaç duyacakları tarzda ve ağırlıklı olarak bilgiden çıkarım yapmayı gerektiren sorulardan oluştuğu görülmüştür. Buna rağmen bir önceki yıla göre daha fazla ezber bilgi sorulmuştur. Türk Edebiyatı Dönemlerinin temel taşlarını oluşturan sanatçılar, eserler ve dönem bilgilerinin sorgulandığı sınav; 9'uncu sınıftan 12'nci sınıfın ikinci dönemine kadar Millî Eğitim Bakanlığının belirlediği Türk dili ve edebiyatı dersi kazanımlarını iyi bilen öğrencilerin başarılı olacağı bir sınavdı.

Edebiyat bilgisinin yanı sıra öğrencinin dil hâkimiyetini de ölçen sınav, **divan edebiyatı ağırlıklı** olup bazı edebiyat sorularında öğrencilerin yorum gücü sorgulanmıştır. Mani ve varsağı sorularında olduğu gibi tür odaklı şiir soruları da karşımıza çıkmıştır. Özellikle 11. sınıf konularından 'Tanzimat', 'Servetifünun' ve 'Millî Edebiyat' dönemlerinden de kolay olan sorular sorulmuştur. Derslerde örnek metin olarak geçen **Mehmet Akif Ersoy'un Küfe adlı eseri** öğrenciye yöneltilmiş, ana eksen üzerinden gidiş belirlenmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nin yoğunluğu ve buna rağmen yine çok az soru sorulması, açıklanması zor bir durum olmaya devam etmiştir. **Yazar-eser verilerek gelen soruların sayısında artış olmuştur.**

Türk dili ve edebiyatı testinde yer alan divan edebiyatı ile ilgili sorular, sınavın belirleyicisi olmuştur. Şiir bilgisi ile ilgili sorular edebiyat dönemleri ile paralel sorulmuş olup divan edebiyatı ile ilgili kazanımlara son yıllarda karşılaştığımız sınavlarla benzer olarak ağırlık verilmiştir. Bu sınavda tüm edebi dönemlere ait kazanımların hemen hemen hepsinden soru sorulmuştur.

Türk dili ve edebiyatı testinde anlam bilgisi ve paragraf sorularının da yer alması dersin temel amacına aykırıdır. Sözel ve eşit ağırlık bölümü okuyan öğrencilerin alanından alıp sadece fikir yürüterek edebiyat sorusu çözebilen sayısal bölümü öğrencilerine avantaj sağlamaktadır. Son yıllarda istediği bölümü tutturamayan sayısal öğrencilerinin hukuk fakültelerine yığıldığı görülmektedir. Okuma becerilerinin artırılması için Tyt Türkçe testinde yeterince anlam bilgisi ve paragraf soruları sorulmaktadır. **Geniş bir müfredata sahip Türk dili ve edebiyatı dersinin sınavında kapsam geçerliliği dikkate alınmamıştır.**

Şiirin ve (özellikle) divan edebiyatının ağırlıklı olduğu sınavda "okuduğunu anlama" mantığı, divan beyitleri üzerinden de sorgulanmaya devam edilmiştir. Sorularda, verilen beyitlerde ne anlatılmak istendiği üzerinde durulmuştur. Divan edebiyatında sorulan surnâme ve mesnevi sorusu ayırt edici özelliktedir.

Öğretim programı dışından sorunun bulunmadığı Türk dili ve edebiyat testinde bazı sorular öğrencileri zorlamıştır ancak sınav genel olarak orta düzeyde bir zorluğa sahiptir. Sorulan soruların doğrudan bilgiyi ölçtüğü görülmüştür. Genel olarak sınavın **şiir türü** ağırlıklı olduğu söylenebilir. "Getirilmelidir, söylenebilir." Soru köklerinin kullanılması okuma, okuduğunu anlama ve yorumlama yeteneğini ve becerisini ön plana çıkarmıştır. Olumsuz soru köklerinin de arttığı göze çarpmaktadır.

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

Geçen senelerde şiir verip seçeneklerde şiirin özellikleri sorgulanırken bu sene, geçen senelerden farklı olarak 'çeşitli özellikler' verilmiş ve 'bu özelliklerin hepsini taşıyan dizenin bulunması istenmiş ve zorlayıcı sorulardan biri olmuştur.

Sınav, öğrencinin alan bilgisine hâkimiyetini yorum gücüne bağlı olarak ölçmüştür. Türk Edebiyat Dönemlerinin temel taşlarını oluşturan sanatçılar, eserler ve dönem bilgilerinin sorgulandığı sınav, Millî Eğitim Bakanlığının belirlediği Türk dili ve edebiyatı dersi kazanımlarını özümsemiş öğrencinin başarılı olacağı bir sınavdı.

Son dönemlerde olduğu gibi bu senede de Divan edebiyatı ağırlıklı sorular vardı. Cumhuriyet döneminden yine az soru sorulmuştur. Göstermeye bağlı metinlerden bu sene soru sorulmamıştır. Milli Edebiyat Dönemi'nden bu sene soru sorulmuştur. Tanzimat Dönemi ve Servet-i Fûnun Dönemi'nden de çok az kazanım sorularda kendine yer bulmuştur.

Türk dili ve edebiyatı soruları , "Metne Dayalı Tür Bazlı Anlayış"ın izlerini taşıyor görünse de diğer türlerden de soru sorulmalıdır. İstenen bilgiler genellikle metin ile ilişkilendirilmiş ya da metinden buldurulmaya çalışılmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Testi'nin ayırt edici soru sayısının geçen yıla göre daha fazla olduğu görülmektedir. **Belirtildiği gibi 12. sınıf 2. dönem konularından soru sorulmamıştır.**

Bu bağlamda sınav sadece bilginin ölçüldüğü bir sınav olmaktan çok bilginin yorumu ve analizine dayanmaktadır. Bazı sorularda doğrudan bilgi vererek değil, öğrencilerin bilgilerini kullanarak parçayı yorumlayarak doğru cevaba ulaşması istenmiş. ÖSYM, AYT Türk dili ve edebiyatı testinde ayırt edici özelliği yüksek birkaç soruya yer vermiştir. Türk dili ve edebiyatı testindeki **en büyük problem kapsam geçerliliğinin düşük olmasıdır. Bunun en büyük sebebi soru sayısı ve soru dağılımındaki sıkıntıdır.**

Türk dili ve edebiyatı testinin edebiyat soruları şeklinde algılanması yanlıştır. Türk dili ve edebiyatı dersi, edebiyat ve dil bilgisinin bileşiğidir. Yeni müfredatla birlikte dil bilgisi konularının anlatılmaması sadece metin üzerinde uygulanma yapılması istense de dil bilgisinin önemi ve değeri unutulmamalıdır. Dil bilgisi, kısaca bir dili ses, şekil ve cümle yapıları bakımından inceleyip bunlarla ilgili kuralları tespit eden bir bilim dalı olarak tanımlanabilir. Dil bilgisi öğretimi ise dilin ses, şekil ve cümle yapılarını birtakım yöntemler kullanarak öğrencilere sezdirme ve bu yolla onların dili etkili, doğru ve düzgün kullanmalarını sağlamaya yönelik etkinlikler yapma sürecidir. Dolayısıyla dil bilgisi öğretimi, anlama ve anlatma becerilerinin öğrencilere etkili bir şekilde kazandırılması için yardımcı ve destekleyici bir alan olarak görülebilir.

Öğretim programında ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmamış, diğer alanlar içerisine dağıtılmış olsa da **dil bilgisine gereken önem verilmelidir.** Bu açıdan anlatım bozukluğu konusuna son on yılda gereken önemin verilmediği ve bu konuda hemen hemen hiç soru sorulmadığı görülmektedir. Bir dilin öğrenilmesinde önemli bir yere sahip olan bu konuya gereken önemin verilmesi ve sınavlarda da sorular sorulması dileklerimle. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı testlerinde ismine yakışır şekilde dil bilgisi sorularının da yer alması gerekir ki kapsam geçerliliği sağlanmış olsun. **Paragraf, sözcükte ve cümlede anlam sorularının Türk dili ve edebiyatı testi yerine sadece Türkçe testinde yer alması daha uygundur diye düşünüyorum.** Bu soruların yerine edebiyat müfredatının temelini oluşturan konulardan soru sorulması daha doğru olur. Yazım kuralları ve noktalama işaretleri her zaman sorulması gereken önemli konulardır.

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

Öğretim programımız tür merkezli olarak hazırlanmıştır ve öğretim programda üç öğrenme alanı bulunmaktadır. (Okuma, yazma, sözlü iletişim) Türkçe (TYT -2023) ve Türk dili ve edebiyatı (AYT-2023) soruları ağırlıklı olarak **okuma** (öğrenme ve uygulama) alanına (**Eleştirel okuma, Metni anlama ve çözümlenme, Metni dil bilgisi özellikleriyle inceleme, Kitap okuma ve değerlendirme, edebiyat bilgi ve kavramları**) yönelik hazırlanmıştır. **Yazma ve sözlü iletişim alanlarına yönelik de soruların daha fazla yer alması gerekir.**

Yazım kuralları ve noktalama işaretleri konularıyla ilgili sorular daha çok yazma beceri alanına yönelik şekilde hazırlanmalıdır. Yazma aşamalarından bir tanesi de sınavda soru olarak sorulmalıdır. Sözlü iletişim alanına yönelik; sözlü **iletişim becerileri ve ilkeleri, iletişim öğeleri, dilin işlevleri** de sınavda soru olarak yerini almalıdır ki **kapsam geçerliliği** sağlanmış olsun ve öğrenci derste işlediği konunun üniversite sınavlarında karşısına çıkacağını bilsin.

Türk dili ve edebiyatı (AYT /2023) testinde şiir türüne gereken önem fazlasıyla verilmiş; öğretici metin türlerine gereken önem ise tam anlamıyla verilmemiştir. Şiir bilgisinden sorular en güzel şekilde hazırlanmış ve öğrencilere sunulmuştur. **Fakat diğer türlerle (öğretici metinlerle) ilgili en az bir sorunun sorulması gerekmektedir. Çünkü öğretim programının büyük bir bölümünü bu türler oluşturmaktadır.(Öğretici / Bilimsel Metinler: Fıkra, Makale, Deneme, Mektup, Sohbet, Mülakat, Söylev, Röportaj, Mülakat vb.)**

Yazılı sınavlarda “öncüle (konuyla ilgili okuma metinlerinden alıntılar, örnek olaylar, gerçek yaşam durumlarına ilişkin gazete ve dergi haberleri, görseller “ karikatür, fotoğraf, resim vb.”) , grafik düzenleyicilere (kavram haritaları, tablo vb.) ” yer verilmesinin önemi ve gerçek yaşama ait durumların ve materyallerin kullanılması gerektiği öğretim programımızda nasıl vurgulanıyorsa **Türkçe (TYT) ve Türk dili ve edebiyatı (AYT) testlerinde de daha fazla grafik, tablo, şekil gibi görsel metinlerin kullanımı artırılmalıdır ki Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) seviyesini yakalayıp geçelim.**

Öğretmen ve öğrenci için en iyi kılavuz öğretim programı ve ders kitaplarıdır. Müfredata uymalı ve ders kitaplarını aktif kullanmalıyız. Gereksiz bilgilerle öğrenciler perişan edilmemelidir. Zorunlu olan bir dersin soru dağılımının ders müfredatına uygun olması gerekir. Kişisel tercihlere bırakılmayacak kadar önemlidir. Yoğun bir yapıya sahip müfredat tekrar düzenlenmelidir.

Milli kimliğimiz olan dilimize gereken önem verilmelidir. Dilimiz sadece yazım ve noktalama işaretlerinden ibaret değildir. Sınavlar hazırlanırken bir soru havuzunun olduğu aşikârdır. Bu soru havuzundan rastgele soru seçme yerine her dersin kazanımları önem derecesine göre belirlenip aynı oranda soru sorulmalıdır. **TYT Türkçe testinde dil bilgisi soru sayısının makul seviyeye çıkarılması gerekirken AYT Türk dili ve edebiyatı testinde anlam ve paragraf soruları yerine müfredata uygun edebiyat soruları sorulmalıdır.**

Paragraf soruları sanatsal metinlerden değil de öğretici metinlerden seçilmesi doğru alınmış bir karar. Çünkü sanatsal metinler ister istemez seçeneklerdeki düşüncelerin öznellikten dolayı farklı algılanmasına sebep olabiliyor. Ama soruları zor yapacağım diye verilen metnin içerisinde söz konusu

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

alanla ilgili çok fazla terim kullanılması öğrencinin bağlam yoluyla olsa bile metni anlamamasına sebep olabiliyor. Zaten **farklı zekâ türlerinde başarılı olan öğrencilerin sınava girdiğini düşünürsek** o sorunun içeriğinin öğrencinin ilgi alanında olmaması öğrenciye yeterince güçlük oluşturuyor. Bir de metni terimlerle boğarsak soru amacından tamamen çıkmış olur.

Genel bir değerlendirme yaptıktan sonra biraz da öğrencilerimize yönelik birkaç tavsiye de bulunalım:

TÜRKÇE / TYT İÇİN NASIL ÇALIŞMALIYIZ?**A.) Türkçe (TYT) İçin Çalışma Programı / Planı Hazırlamak**

Her derse olduğu gibi Türkçe içinde bir çalışma programı yapmalısınız. Türkçeden hangi konulara ağırlık verilmeli, hangi konudan kaç soru çözülmeli belirlemelisiniz. Bunun için geçmiş yıllarda sınavda çıkan soruların çok iyi analiz edilmesi gerekir. Belli bir düzen dâhilinde çalıştığınızda, istediğinizden çok daha başarılı sonuçlar elde edersiniz. Günün en az 2 ders saatini Türkçeye ayırmanız önemlidir. 2 ders saatinin 1 ders saati, konu çalışmak için kalan 1 ders saati de soru çözmek için düzenlenmelidir.

B.) Türkçe (TYT) İçin Konu Çalışmak

Üniversite sınavlarına girecek olan öğrencilerin Türkçeye çalışırken düzenli hareket etmeleri gerekmektedir. Her şeyden önce bilmeleri gereken lise boyunca gördükleri konuların sınavda karşılıklarına çıkacağını unutmadan bu konuları en iyi şekilde öğrenmeleri gerekmektedir. Sadece dersin sınavını geçmek için kısa süreli çalışmalar yapmamalıdır. Her konunun öğrenilerek bitirilmesi oldukça önemlidir. Burada devreye okullarda açılan destekleme ve yetiştirme kursları girmektedir. Öğrenci kaçırdığı ya da anlamadığı konuları bu kurs sayesinde telafi etme şansına sahiptir. Öğrenciler 9.sınıftan başlayarak temel Türkçeye dair tüm konuları düzenli bir şekilde deftere yazmalıdırlar. Her yıl yaz tatilinde bu konular kısaca tekrar edilmelidir.

Sınava hazırlanma sürecinde yapılabilecek en büyük hata, konularda kişisel elemeler yapmaktır. Sınava girmeden önce tüm konuları bitirmeniz gerekirken o çıkmaz, bu çıkmaz deyip konuları parçalarsanız yanılma ihtimaliniz bir hayli yüksek olur.

Bu nedenle her konuyu tek tek bitirmeniz son derece önemlidir. Neyin sorulup neyin sorulmayacağına **siz değil sınav komisyonu karar vermektedir. İşinizi şansa bırakmamalısınız.**

C.) Türkçe (TYT) İçin Özet Çıkarma ve Not Tutmak

Sınava girecek olan öğrencilerin Türkçe dersine hazırlanırken özellikle not tutmaları gerekmektedir. Not alarak çalışmak, sözel derslerin en büyük kurtarıcısıdır. Sözel derslerinize çalışırken konuları önce okumalı daha sonra kendinize göre notlar almalısınız.

Sınav zamanı yaklaştığında tekrar tekrar okumanız gerektiğinde kitaplardan değil, kendi kısa notlarınızdan okumanız daha faydalı olacaktır. TYT sürecinde öğrencilerin okuduklarını anlamlandırabilmesi oldukça önemlidir. **Sınav, yeterliliği test ettiği için öğrencinin okuduğunu tek**

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

seferde anlayabilmesi gerekmektedir. Aksi halde sınav anında süre yetiştirememesi durumu söz konusu olacaktır.

Bilimsel ifadelerle sahip uzun paragrafları tek seferde okuyup anlamak için yazarak çalışmanız gerekmektedir. Yazmak, okunanın daha hızlı şekilde hafızaya alınmasına yardımcı olmaktadır. Not tutmak öğrenci için çok önemlidir. Hem aynı anda dinleme yapar ve dinlediğini yazarak daha çok akılda tutmasını sağlar. Not tutmak için öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesinin iyi olması gerekir. Not tutmak, eğitimin en büyük düşmanı olan unutmayı önler.

D.) Türkçe (TYT) İçin Soru / Deneme Çözmek

TYT hazırlığında olan öğrencilerin Türkçe söz konusu olduğunda, kendilerine yapabilecekleri en büyük iyilik soru çözmek olacaktır. Konuları ilerletirken aynı zamanda soru çözümüne de başlamış olmanız gerekmektedir.

Her konu için eş zamanlı soru çözümü gerçekleştirmelisiniz. Soru çözümlerinde dikkat etmeniz gereken kolaydan başlayarak ilerlemektir. Konuyu ilk çalışmaya başladığınızda kolay testlerle başlamalı daha sonra zor testlerle devam etmelisiniz. Türkçeden deneme çözenin en büyük avantajı zamanı kontrol etmeye yardımcı olmasıdır. Zamanın özellikle paragraf sorularıyla çok zor kontrol edildiği bilinmektedir. Bu sıkıntıyı yaşamamak adına düzenli olarak deneme çözülmesi önerilmektedir.

İlk aylarda yalnızca 1 kez çözülmesi gereken denemeler daha sonra 2 haftada 1 kere olmalıdır. Sınava az bir zaman kaldığında ise her hafta 1 deneme çözülmesi önerilmektedir. Bu şekilde hangi konulardan yetersiz olduğunuzu da fark edebilirsiniz.

E.) Türkçe (TYT) İçin Konu Tekrarı Yapmak

TYT hazırlığında olan öğrencilerin konu tekrarlarını aksatmamaları oldukça önemlidir. Bunun nedeni Türkçenin çok rahat bir şekilde unutulmaya müsait olmasıdır. Özellikle dilbilgisi alanında devamlı tekrarlar yapılması son derece önemlidir.

Konular arasında yer alan; sözcükte anlam, cümlede anlam gibi okuduğunu anlama detaylı başlıklar, tekrar gerektirmese de ekler, fiiller, sözcükte yapı gibi birkaç püf noktası bulunan konular, tekrar edilmelidir. Türkçe konuların haftalık bir gün tekrar edilmesi hatırlamak için yeterli olacaktır. Herhangi bir gün, birkaç saat aldığınız eski notlara yönelik tekrarlar yapmanız, konuların hatırlanmasını son derece kolaylaştıracaktır.

F.) Türkçe (TYT) İçin Kitap Okumak (**En önemli kural)**

Türkçe (TYT) testine hazırlanmanın en önemli noktası bolca ve sürekli kitap okumaktır. Kitap okumak sadece Türkçe dersi için değil bütün derslerin en iyi ve en hızlı şekilde anlaşılmasını sağlamak için gereklidir ve kişinin kendisini geliştirmek için önemlilik arz etmektedir. TYT hazırlığında olan öğrencilerden biriyseniz düzenli şekilde kitap okumak mecburiyetindedir. Netlerde artış sağlayabilmek için zamanı iyi kullanmanız gerekmektedir. Zamanı iyi kullanmak ise

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

okuduğunuzu tek seferde anlamaya dayanmaktadır. Sınav heyecanı ile okuduğunu tek seferde anlayabilecek kişi sayısı da bir hayli azdır. Bu durumu aşabilmek için soğukkanlılığınızı ve idrak edebilme becerinizi devreye sokmanız gerekmektedir. Bunu başarabilmenin tek yolu ise kitap okumaktan geçmektedir. Her gün en az 20 sayfa kitap okuyarak sınav sürecine adım atabilirsiniz. Daha sonra yavaş yavaş sayfa sayısını arttırabilir çok daha hızlı olabilirsiniz. Hepsinden önemlisi kitap okumayı alışkanlık haline getirmelisiniz. Makale inceleme ve yazma etkinliğini muhakkak öğrenmeniz gerekmektedir.

G.) Türkçe (TYT) İçin Süreli Çalışmak / Zamanı Kontrol Etmek

Temel matematiğin zorluğu ve zaman kaybettirici özelliği nedeniyle Türkçeden ne kadar zaman arttırabilerseniz o kadar karda olursunuz. Dolayısıyla Türkçe hızınızın çok yüksek olması gerekmektedir. Soru başına düşen dakikadan daha fazlasını asla harcamamalı, bir soruda gereğinden fazla beklememelisiniz. Türkçeye çalışırken yanınızda her zaman saat olmalıdır. Özellikle test çözerken her soruya zamanı paylaşmalı, soru başına düşen dakikayı arttırmalısınız. Sınava girdiğiniz gün arttırdığımız her dakika, matematikte elinizi rahatlatacak, kendinizi daha iyi hissetmenizi sağlayacaktır.

Sınav sürecinde olan öğrencilerin her dersi, her konuyu yalnız başlarına başarmaları mümkün olmayabilir. Öğrenciler, ısrarla anlamadıkları noktalarda yardım almayı ihmal etmemelidir. Aldığımız yardım, sizin kendi kendinize öğrenmenizden çok daha profesyonel şekilde açığınızı kapatacaktır. En büyük yardımı ve desteği ders öğretmenlerinizin vereceğini unutmayınız.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI / AYT İÇİN NASIL ÇALIŞMALIYIZ?

Eşit ağırlıkçıların ve sözelcilerin korkulu rüyası olan Türk dili ve edebiyatı testi bildiğiniz üzere YKS sisteminde 24 soru ve sadece edebiyat şeklinde çıkmamaktadır. Ancak oldukça fazla olan yazar/ şair ve eserlere bakınca 24 soruda çıkabilecek konu yoğunluğundan korkmamak imkânsız. Sadece Cumhuriyet edebiyatı bile daha başlamadan pes etme sebebi olabilir.(Pandemi sürecinde az soru sorulsa da) Peki, eşit ağırlık ve sözelciler için oldukça önemli olan **Türk dili ve edebiyatı nasıl çalışılır?**

Bu seneki sorularda gördük ki ders kitabı ve öğretim programı esas alınmaktadır. Aşırı ayrıntıya gerek yoktur. Yeni tarz sorulara dikkat ediniz. Özellikle Divan şiiri analizlerinin üzerine gidilmeli, Divan şiiri terimler sözlüğü incelenmeli, ders kitabı içerisinde yer alan metinlerden hareketle yazar ve tip / karakter sorularının sorulacağına dikkat edilmelidir. Son üç yıldır soruların çok fazla benzerlik gösterdiğini ve hemen hemen aynı konular üzerinden sorular sorulduğu unutulmamalıdır. Geçmiş yılların sorularını çözmek ve konu analizi yapmak çok önemlidir. Önceki yıllarda soru kökü olarak ya da öncül ve seçenek olarak verilenlerin bir yıl sonra yer değiştirerek karşınıza çıkabileceğini unutmayınız.

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

A.) Türk Dili ve Edebiyatı (AYT) İçin Çalışma Programı / Planı Hazırlamak

>İlk Yapmanız Gereken Tüm Konuları İçeren Bir Çalışma Programı Hazırlamak Olmalı!

Her derse olduğu gibi Türk dili ve edebiyatı dersi için de bir çalışma programı yapmalısınız. **Hangi konulara ağırlık verilmeli**, hangi konudan kaçar soru çözülmeli belirlemelisiniz. Bunun için son üç yılda sınavda çıkan soruların çok iyi analiz edilmesi gerekir. Belli bir düzen dâhilinde çalıştığınızda, istediğinizden çok daha başarılı sonuçlar elde edersiniz. Günün en az 2 ders saatini ayırmanız önemlidir. 2 ders saatinin 1 ders saati, konu çalışmak için kalan 1 ders saati de soru çözmek için düzenlenmelidir.

B.) Türk Dili ve Edebiyatı (AYT) İçin Konu Çalışmak / Oyunlar Hazırlamak

>Kendinize Uygun Çalışma Teknikleri Belirleyin! Elinizde sürekli yazar-eser notlarınız olsun.

Bir arkadaşınızla eser-yazar-tür oynayın. Bu söylediğim üçünden birini arkadaşınıza söyleyin ve diğer ikisini bulmasını isteyin, aynı şekilde arkadaşınız da size sorsun hem değişik hem de akılda kalıcı olacaktır. Kâğıtlara eser yazar yazmak fikri mantıklı gelebilir ancak muhtemelen fazla vakit alacaktır. Zamandan tasarruf adına bu şekilde olan kâğıtlardan alabilirsiniz. Bu seneki sorularda eser –yazar ilişkisi vurgulanmıştır. Bu tarz çalışmalar yeni müfredatla birlikte Türk dili ve edebiyatı derslerinin ünite sonlarında sözlü iletişim beceri alanlarında uygulanmaya başlanmıştır.

Her şeyden önce öğrencilerimizin, lise boyunca gördükleri konuların sınavda karşılına çıkacağını unutmadan bu konuları en iyi şekilde öğrenmeleri gerekmektedir.

Küçük bir kartın bir yüzüne yazarın adını, diğer yüzüne eserlerini yazın ve kartları bir kutu veya kavanozun içine atın. Karıştırıp bir kart çekin ve eserleri çıktıysa yazarı, yazar çıktıysa eserlerini söylemeye çalışın. Kartlara dönemleri, akımları, vs. ve özelliklerini de katabilirsiniz. Kavanoz/kutudaki kartlar bitene kadar oyuna devam edin. Bu alıştırmayı gün içinde birkaç kez tekrarlayabilirsiniz.

Eserleri ezberlemek yerine eserleri çözümleyiniz.

C.) Türk Dili ve Edebiyatı (AYT) İçin Soru / Deneme Çözmek

>Her Bir Konuyu Bitirdikten Sonra Mutlaka Bol Bol Soru Çözün!

Her ne kadar ezber yapıp bildiğinizi düşünseniz de neleri bilmediğinizi öğrenmek ya da yanlış bilgilerinizi görmek en önemlisidir. Ayrıca çözemediğiniz sorular aklınızda kalır ve unutmak zorlaşır. Soru çözdükçe hızlanacağınızı da unutmayalım. YKS sisteminde önemli olan şey hız. Bu şekilde daha fazla vakit isteyen matematik ve geometriye zaman ayırabilirsiniz. İlk aylarda yalnızca

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

1 kez çözülmesi gereken denemeler daha sonra 2 haftada 1 kere olmalıdır. Sınava az bir zaman kaldığında ise her hafta 1 deneme çözülmesi önerilmektedir. Bu şekilde hangi konulardan yetersiz olduğunuzu da fark edebilirsiniz.

D.) Türk Dili ve Edebiyatı (AYT) İçin Kodlama Yapmak

➤Her Şeye Değil; Sorulma İhtimali Olan, Önemli Noktalara Ağırlık Verin!

Son dönemde Divan edebiyatına çok dikkat etmek gerekiyor. Kendi anlayacağınız şekilde kodlar yazın. Kendi hikâyelerinizi oluşturun. Kulağa çok saçma bile gelse siz hatırlıyorsanız işe yarar. Özellikle dönemin yazarları ve bu yazarların eserlerini ister istemez kodlamak zorundayız.

Dün sürem (TYT 2023) / gerçi süre de uzatıldı ama bugün bilgiyi yorumlama becerim ve kelime hazinem (AYT 2023) yetmedi demem için,

1- Öğretmeninizi iyi ve aktif dinleyin. Hiçbir kitap öğretmen kadar bilgiye sahip değildir ve size anında cevap veremez.

2- Derste işlenen konuları tekrar edin.

3- Aynı gün iki veya üç konu çalışmak yeterlidir. "Konuları anladım." diyerek devam ederseniz çalıştığımız konuları unutabilirsiniz.

4- Bilgileri ezberlemek yerine konular arası ilişkilere, benzerliklere, farklılıklara odaklanın.

5- Çalıştığımız dönem ya da sanatçı ile ilgili belirgin özellikleri bulunan bir eseri incelemek çok faydalıdır.

6- İşlenen konuyu daha önceki konularla kıyaslayın, benzerlikleri ve farklılıkları bulun ve birbirlerine etkisi olup olmadığını tespit edin.

7- Türk dili ve edebiyatı dersinin ve Türkçe dersinin olmazsa olmazı **okumaktır**. Bol bol okumak; eserler, sanatçılar ve dönem hakkında gerçekçi bilgiler kazanmanızı sağlayacaktır. Bilimsel ve felsefi metinlere dikkat ediniz. **Gerekirse bilimsel dergiler okuyunuz.**

8- Bir anın, bir olayın, bir durumun, farklı bakış açılarından ve birden çok kere yazma çalışması yapılabilir.

9- Gazeteden, dergiden kesilen bir fotoğraftaki bir kişiye, bir ayrıntıya dair bir öykü yazma çalışması, öğrencilerin hayal güçlerini çalıştırdığı gibi, her insanın bir öyküsü olduğu fikrini vererek yaşam üzerinde daha incelikli düşünceleri sağlanabilir.

10- Yazılı reklam metinleri, cümle yapıları, sözcük seçimleri, söylenmek isteneni son derece yazın, vurucu ve özgün bir şekilde ifade etme gücü bakımından incelenip, ilginç örnekler üzerinde

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

'özgünlüğün veya yanlışlığın' nerede olduğu tartışıldıktan sonra, kişiler kendi reklam metinlerini yazabilirler.

11- Öğretim programı ve ders kitapları çalışmanın merkezinde olmalıdır. Gereksiz bilgiler ve ayrıntılarla boğuşulmamalıdır.

Bu çalışma gösteriyor ki,

Eğitimin temeli elbette öğretim programlarıdır. Başarılı, özgüveni olan, kendini doğru ve etkili bir biçimde ifade edebilen, özgür düşünen, üreten, katılan, toplumla dayanışma halinde olan bir bireyin bu kurumdan yetişmesi bu temel üzerine kuruludur. Ancak öğretim programının tek başına varlığı da yeterli değildir. Uygun öğretim programı uygun bir haftalık ders çizelgesi ile verildiği zaman etkili olur ve anlam kazanır. Sadece okulda okutulan dersler değil ders dışında yapılan etkinlikler, yarışmalar, kurslar ve programlar bu amaca hizmet eder.

YKS -2023, öğretim programlarındaki kazanımlara göre öğrencilerin seviyelerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle sınavda sorulan sorular haftalık ders çizelgesinde yer alan ve yönetmelikte belirtilen derslerden, o yılın öğretim programı ve kazanımlar esas alınarak hazırlanmıştır. **Fakat kapsam geçerliliğine dikkat edilmemiştir.**

Türkçe (TYT-2023) ve Türk Dili ve Edebiyatı (AYT-2023) sorularının öğretim programlarına göre kapsam geçerliliğinin sağlanabilmesi için Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı sorularının öğretim programlarındaki ünitelerin oranlarına uygun şekilde dağılması gerekmektedir. **Türkçe (TYT-2019) itibariyle dil bilgisi sorularının sayısının azaltılması umarım bu döneme has bir durumdur. Türk Dili ve Edebiyatı (AYT-2019) testindeki soru sayısının 56 sorudan 24 soruya indirilmesi kapsam geçerliliğinin önünde bir duvar gibi durmuştur.**

Liseyi bitirecek olan ve bitiren gençler, üniversite sınavına hazırlık aşamasında, lise eğitiminde aldıkları bilgiler ile bu sınavlarda sorulan sorular arasında çelişkiye düşmemelidir.

Türk dili ve edebiyatı testinin edebiyat soruları şeklinde algılanması yanlıştır. Türk dili ve edebiyatı dersi edebiyat ve dil bilgisinin bileşiğidir. Yeni müfredatla birlikte dil bilgisi konularının anlatılmaması sadece metin üzerinde uygulanma yapılması istense de dil bilgisinin önemi ve değeri unutulmamalıdır.

Yeni öğretim programı tür merkezli olarak hazırlanmıştır ve öğretim programda üç öğrenme alanı bulunmaktadır. (Okuma, yazma, sözlü iletişim) Türkçe (TYT -2023) ve Türk dili ve edebiyatı (AYT-2023) soruları ağırlıklı olarak **okuma** (öğrenme ve uygulama) alanına (**Eleştirel okuma, Metni anlama ve çözümlenme, Metni dil bilgisi özellikleriyle inceleme, Kitap okuma ve değerlendirme, Edebiyat bilgi ve kavramları**) yönelik hazırlanmıştır. Yazma ve sözlü iletişim alanlarına yönelik de soruların daha fazla yer alması gerekir.

Yazılı sınavlarda "öncüle (konuyla ilgili okuma metinlerinden alıntılar, örnek olaylar, gerçek yaşam durumlarına ilişkin gazete ve dergi haberleri, görseller " karikatür, fotoğraf, resim vb.") , grafik düzenleyicilere (kavram haritaları, tablo vb.) " yer verilmesinin önemi ve gerçek yaşama ait durumların ve materyallerin kullanılması gerektiği öğretim programımızda nasıl vurgulanıyorsa **Türkçe (TYT) ve**

TYT Türkçe / AYT Türk Dili ve Edebiyatı-(2023)

Türk dili ve edebiyatı (AYT) testlerinde de daha fazla grafik, tablo, şekil gibi görsel metinlerin kullanımı artırılmalıdır ki Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) seviyesini yakalayıp geçelim.

MEB, Türk Edebiyatı dersi öğretim programı (2011) Bloom Taksonomisine göre incelendiğinde hedeflerin aşamalı sınıflandırılmasında ortaya çıkan sonuç; kavrama, analiz ve değerlendirme basamaklarının oldukça yüksek oranda olduğu; bunun yanı sıra uygulama ve sentez basamaklarının oldukça az olduğudur. Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı öğretim programı (2018) incelendiğinde ise **uygulama ve sentez basamaklarının yazma ve sözlü iletişim beceri alanları sayesinde programda etkin bir şekilde yer aldığı gözlemlenmiştir. Yazma ve sözlü iletişim beceri alanlarına ait kazanımların da üniversite sınavlarında yerini alması temennisiyle.**

Not : Türkçe 40 soru 2023 doğru yanıt sayısı : 20,021 / Türk dili ve edebiyatı 24 soru 2023 doğru yanıt sayısı : 5,7 (ÖSYM Başkanı Bayram Ali Ersoy)

20.07.2023

Ekrem YEKREK

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

KAYNAKÇA

- TYT 2023 Kitapçığı, https://www.osym.gov.tr/tyt_yks_2022.pdf
- AYT 2023 Kitapçığı, https://www.osym.gov.tr/ayt_yks_2022.pdf
- ÖSYM Kılavuzları.
- Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi (9,10,11 ve 12.Sınıflar) Öğretim Programı
- MEB (2016). PISA 2015 Ulusal Raporu. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Demir Atalay, T. (2015) Yazma Becerisi Açısından Örnek Bir Kitap İncelemesi (S.727-777)
- Millî Eğitim Bakanlığı (2003). **Öğrenci Merkezli Eğitim Uygulamaları**, MEB Basımevi,Ankara.
- YEKREK, E.(2017) Geçmişten Günümüze TDE Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi.

